

Sygn. akt I ACa 488/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2013r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Miastkowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Alicja Myszkowska SSO del. Krzysztof Kacprzak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2013r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. K.**

przeciwko **P. S.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 5 lutego 2013r. sygn. akt I C 90/12

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego;**

3. **przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych brutto adwokatowi M. S. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w S. z tytułu wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Sieradzu uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda G. K. umowę darowizny zawartą w dniu 23 września 2008 roku pomiędzy J. S. (1) a P. S. dla ochrony wiarygodności powoda wobec J. S. (1), wynikającej z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 maja 2009 roku w sprawie I C 1030/07.

Orzeczenie to zostało oparte na ustaleniach, które Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne.

Sąd I instancji zaznaczył między innymi, iż prawomocnym wyrokiem z dnia 7 maja 2003 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził solidarnie od pozwanych A. M., S. A., A. L., J. S. (1) i R. B. na rzecz powoda kwotę 796.014,40 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Umową z dnia 23 września 2008 roku J. S. (1) darował córce P. S. zabudowaną nieruchomość rolną o pow. 5,9 ha. W dacie umowy obdarowana miała 8 lat. Jej matka była w tym czasie konkubina powoda, z którym posiada czworo dzieci. Egzekucja skierowana przez powoda przeciwko J. S. (1) okazała się bezskuteczna. Odpis pozwu w sprawie I C 1030/07 dłużnik otrzymał przed dokonaniem darowizny.

Oceniając zebrany materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom matki pozwanej D. K. (1), która stwierdziła, iż w dacie darowizny nie pozostawała już w związku z J. S. (1). Zeznania te pozostawały w sprzeczności z twierdzeniami samego dłużnika.

Powołując się w swoich rozważaniach na treść przepisów art. 527 oraz art. 528 k.c. Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż w niniejszej sprawie zostały spełnione przesłanki dla uwzględnienia skargi pauliańskiej. Istnienie wierzytelności przysługującej powodowi wobec dłużnika J. S. (1) nie budziło wątpliwości.

Zdaniem Sądu, dłużnik dokonał darowizny z pokrzywdzeniem wierzycieli – na skutek umowy stał się niewypłacalny – wyzbył się majątku, z którego powód miał możliwość prowadzenia egzekucji.

Innego majątku dłużnik nie posiadał. Stan niewypłacalności dłużnika miał miejsce również w dacie zaskarżenia dokonanej czynności.

Dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W momencie dokonywania czynności zdawał sobie sprawę, że wyzbywając się nieruchomości, może spowodować niemożność uzyskania zaspokożenia przez wierzyciela. W tym czasie został wniesiony pozew o zapłatę i dłużnik znał treść żądania przed sporządzeniem umowy. J. S. (1) miał więc świadomość istnienia wierzytelności, ponadto w sprawie I C 1030/07 Sąd udzielił zabezpieczenia powództwa poprzez zakazanie zbycia nieruchomości.

Spełniona nadto została przesłanka świadomości osoby trzeciej co do działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, przy czym ocena w tym aspekcie musiała się odnieść do świadomości przedstawiciela ustawowego małoletniej obdarowanej. Sąd Okręgowy powołał się tu na stosunki łączące dłużnika i D. K. (1), mieszczące się w ramach dyspozycji art. 527 § 3 k.c.

Istniało zatem domniemanie, że D. K. (1) wiedziała, że J. S. (1) działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Domniemanie to nie zostało obalone. Sąd odrzucił przy tym wyjaśnienie D. K. (1), iż w dacie dokonania darowizny nie była związana z J. S. (1). Dodatkowo Sąd powołał się na treść przepisu art. 528 k.c. zaznaczając, że pozwana uzyskała korzyść majątkową nieodpłatnie.

Ostatecznie Sąd I instancji uwzględnił powództwo.

W apelacji od powyższego wyroku pełnomocnik pozwanej zarzucił:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez ustalenie, że matka małoletniej powódki D. K. (1) stawająca do aktu notarialnego Rep.(...)w dniu 23 września 2008 roku pozostawała w bliskim stosunku osobistym w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. z darczyńcą a jednocześnie dłużnikiem J. S. (1) i miała świadomość, że darczyńca działa z pokrzywdzeniem wierzyciela.

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wynik sprawy, a w szczególności naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez uznanie za niewiarygodne twierdzeń D. K. (1) obalających domniemaniu z art. 527 § 3

k.c. pomimo logiczności i konsekwencji twierdzeń D. K. (1) o braku wzajemnej bliskości jej oraz J. S. (1) w dacie sporządzenia umowy darowizny w dniu 23 września 2008 roku.

W oparciu o te zarzuty skarżący domagał się zmiany orzeczenia przez oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie była uzasadniona.

Za chybione należało przede wszystkim uznać zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego a zwłaszcza obrazy art. 233 § 1 k.p.c.

Wymaga podkreślenia, że ocena zebranego w danej sprawie materiału dowodowego należy do sądu pierwszej instancji, a ingerencja sądu wyższej instancji w tę ocenę jest możliwa jedynie w razie rażącego naruszenia powyższego przepisu, w stopniu mającym wpływ na treść rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy. Po ponownym przeanalizowaniu zebranych w niniejszym postępowaniu dowodów, a zwłaszcza zeznań D. K. (1) i wyjaśnień J. S. (1), Sąd Apelacyjny zgodził się w pełni z konstatacją, iż twierdzenia D. K. na temat charakteru związku z dłużnikiem i jej zaprzeczenia by związek ten nosił cechy bliskości o jakiej mowa w art. 527 § 3 k.p.c., były całkowicie niewiarygodne. Za tym, iż D. K. (1) w dacie sporządzania umowy darowizny pozostawała w konkubinacie z J. S. (1) przemawiały przede wszystkim wyjaśnienia samego dłużnika. J. S. (1) przyznał, iż zarówno do czasu sporządzenia umowy, jak po dacie 23.IX.2008r. faktycznie uprawiał gospodarstwo będące przedmiotem darowizny, pomagał też w naprawie nieruchomości należącej do D. K., z którą wspólnie zamieszkiwali i stanowili parę do „dwóch lat wstecz” tj. do 2010 r. Wyjaśnienia D. K., iż zakończyła znajomość z J. S. (1) w 2007 roku, o tyle były niewiarygodne, że niezależnie od twierdzeń w tej mierze J. S. (1), D. K. zeznała, iż pożycie ustało między nimi w 2010 roku.

W związku z powyższym Sąd I instancji trafnie przyjął, że przedstawicielką ustawową obdarowanej i dłużnika łączył stosunek osobisty w rozumieniu art. 527 § 3 k.p.c., pozwalający na zastosowanie domniemania z tego artykułu, iż D. K. miała wiedzę na temat działania dłużnika na szkodę wierzyciela.

Stanowisko Sądu I instancji było w tej mierze prawidłowe. Należało się również zgodzić z poglądem, że strona pozwana domniemania tego nie obaliła.

Sąd Okręgowy nie bez racji powołał się przy tym na fakt, iż D. K. potwierdziła odbiór korespondencji kierowanej do dłużnika w sprawie egzekucyjnej. Został przez nią nadto wypełniony przekaz pocztowy dla powoda na sumę 500 zł. z powołaniem się na naprawienie szkody przez J. S..

W rozpoznawanej sprawie zostały również spełnione pozostałe przesłanki skargi pauliańskiej. Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że dłużnik dokonując darowizny na rzecz małoletniej córki działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli – wskutek tej czynności stał się niewypłacalny, wyzbył się bowiem majątku wobec którego wierzyciel mógł skutecznie prowadzić egzekucję (egzekucja okazała się bezskuteczna), miał też świadomość tego stanu rzeczy – przed sporządzeniem umowy został wniesiony przez wierzyciela pozew o zapłatę kwoty 796.014,40 zł., powództwo nadto zostało zabezpieczone postanowieniem z dnia 4.II.2008 roku poprzez zakaz zbywania nieruchomości.

Ostatecznie, z przyczyn omawianych wyżej, zaskarżone orzeczenie było prawidłowe.

Dlatego Sąd Apelacyjny działając na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygnął zgodnie z treścią art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., mając na względzie wiek pozwanej oraz jej sytuację bytową.